

*Parlamentul României
Senat*

Expunere de Motive

Propunere legislativă privind protecția arborilor remarcabili

1. Motivul emiterii actului normativ

Conservarea și protejarea arborilor remarcabili sunt de o importanță vitală datorită funcțiilor multiple de natură socială și ecologică pe care le îndeplinesc acești arbori. La nivel European, în cadrul statelor membre, dar nu numai, legislația face referire la arborii remarcabili ca fiind acei copaci bătrâni (Republica Portugheză), veterani (Republica Federală Germană), antici (Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord), arbori cu o importantă desemnată (Regatul Spaniol), arbori de interes biologic (Belgia) sau arbori habitat (Georgia). Luând în considerare multitudinea formelor de protecție ale arborilor remarcabili existente pe plan internațional, dezvoltarea cadrului legislativ național este necesară. Nevoia de a crea un cadru legislativ specific adresat acestor tipuri de arbori este în prezent sprijinită de către Comisia Europeană prin poziția sa privind semnificația cultural patrimonială a arborilor, aceștia fiind cea mai amenințată formă a expresiei culturale.¹

2. Descrierea situației actuale

Spre deosebire de multe alte țări, România nu are până în momentul de față o lege special dedicată protecției arborilor remarcabili, deși potențialul este enorm.

¹ <https://rm.coe.int/090000168093e8b2>

Urgența unei astfel de legi se justifică din două perspective: (i) numărul arborilor bătrâni este în declin în toate regiunile României și în toate tipurile de ecosisteme; și (ii) în acest moment nu există o evidență asupra distribuției și statutului lor, cu toate că inițiative regionale și locale de inventariere există.² La nivel European, degradarea arborilor remarcabili și a celor de importanță culturală a fost identificată de către Comisia Europeană în cadrul raportului Naturopa încă din 2001 prin campania "Europa, o moștenire comună" (*Europe, a common heritage*), care accentua ritmul rapid al degradării acestor arbori.³

3. Schimbări preconizate

În acest context, prezentul act normativ va institui un mecanism de evidență și de protecție a acestor arbori. Actualmente, conform celui mai recent studiu efectuat pe teritoriul național, pot fi identificați aproximativ 5.000 de arbori care ar beneficia de acest statut. Este imperioasă reglementarea statutului acestora,⁴ consecința imediată a adoptării prezentului act normativ constând în determinarea clară a condițiilor în care acești arbori vor fi inventariați, marcați și tăiați și, în mod automat, salvagardarea arborilor existenți.

4. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ:

Conform literaturii de specialitate, arborii remarcabili se identifică prin grosime și bătrânețe, aceștia fiind definiți pe baza circumferinței, luând în considerare, de asemenea, specia (taxonul) și regiunea biogeografică. Protecția instituită prin această inițiativă vizează o aplicare la nivel național întrucât arborii

² Tibor Hartel - Facultatea de Biologie și Geologie, Universitatea Babeș-Bolyai, Arborii Remarcabili din România, pag. 3, para. 4.

³ <https://rm.coe.int/090000168093e8b2>

⁴ Tibor Hartel - Facultatea de Biologie și Geologie, Universitatea Babeș-Bolyai, Arborii Remarcabili din România, pag. 3, para. 4.

remarcabili se regăsesc pe întregul teritoriu, de la orașe la pășuni, chiar în parcuri sau șantiere vechi și păduri. Protecția conferită prin legea propusă facilitează integrarea acestor arbori în strategiile de planificare teritorială, silvice, agrare, peisagistice și de conservare a naturii, asigurând un management eficient al întregului domeniu.

Oriunde s-ar afla ei, arborii au valori socio-culturale, istorice sau ecologice, întrucât constituie structuri de bază în ecosisteme, oferind un habitat pentru numeroase organisme. În cadrul strategiei Europene pentru biodiversitate, Comisia Europeană reiterează faptul că arborii reprezintă un element semnificativ al culturii și al monumentelor europene.⁵ Totodată, valoarea culturală a arborilor la nivel mondial devine din ce în ce mai evidentă prin prisma importanței acestora pentru managementul silvic sustenabil. Acest aspect cultural a fost luat în considerare și în evaluarea de impact a Comisiei Europene, în Procesul Montreal, și de către indicatorii pan-Europeni ai Conferinței Europene a Miniștrilor responsabili pentru protecția pădurilor. Spre exemplu, unul dintre indicatorii pan-Europeni pe baza căruia se dezvoltă legislația silvică Europeană îl constituie Criteriul 5: *Întreținerea și îmbunătățirea corespunzătoare a funcțiilor de protecție în gestionarea silvică (Maintenance and Appropriate Enhancement of Protective Functions in Forest Management)* care ia în considerare numărul siturilor cu arbori cu valori culturale sau spirituale deosebite.⁶

Totodată, dintr-o perspectivă socială, arborii bătrâni sunt adesea apreciați ca elemente ale moștenirii culturale și istorice de către comunitățile locale. Arborii groși, remarcabili și bătrâni, din peisajele modificate de om, poartă des semnele

⁵https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12596-Protecting-biodiversity-nature-restoration-targets-under-EU-biodiversity-strategy/F1292383_en

⁶ 6.11 Cultural and spiritual values: Number of sites within forest and other wooded land designated as having cultural or spiritual values

intervențiilor umane din trecut fiind, considerați arbori modificați cultural. Arborii modificați cultural oferă informații valoroase despre gestionarea și utilizarea arborilor în trecut, care deseori nu pot fi regăsite în literatura de specialitate. Arborii bătrâni pot oferi informații valoroase despre mediul înconjurător și istoria peisajului, precum pășunatul pădurii, pulsuri de poluare sau variațiile climatice. Activitățile ecoturistice tind să devină tot mai importante, cu numeroase implicații de ordin economic și de mediu. Recent s-a demonstrat valoarea arborilor bătrâni în dezvoltarea cognitivă, emoțională și psihologică, contribuția lor fiind puternică și pe axă identitară, relațională și sentimentală.⁷

Din punct de vedere ecologic, arborii remarcabili sunt, prin caracteristicile lor, adevărate ecosisteme. Arborii bătrâni găzduiesc licheni, insecte și vertebrate (diferite specii de amfibieni, reptile, păsări și mamifere), o diversitate de gândaci prădători - dușmani naturali împotriva dăunătorilor - benefică în peisajele de producție agricolă. Datorită acestor caracteristici, arborii bătrâni sunt denumiți și „arbori habitat”.⁸

5. Impactul financiar

Prezenta propunere legislativă nu are impact asupra bugetului general consolidat.

6. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

Inițiativa legislativă presupune un nou proiect de act normativ – Legea privind protecția arborilor remarcabili care să răspundă unor nevoi identificate la nivelul societății și să adreseze reglementările lacunare privind protecția arborilor cu valoare

⁷ https://www.forestresearch.gov.uk/documents/1412/Cultural_value_woods_full_report_March2010.pdf

⁸ Tibor Hartel - Facultatea de Biologie și Geologie, Universitatea Babeș-Bolyai, Arborii Remarcabili din România, pag 3, para 1.

deosebită de pe teritoriul României. Prevederile incluse în prezentul proiect legiferează definiția arborilor remarcabili în cadrul Articolului 1, urmând ca Articolul 2, Articolul 3 și Articolul 4 să delimiteze cazurile și avizarea necesară tăierii și valorificării arborilor remarcabili. Inventarierea arborilor remarcabili și prevederile referitoare la autoritatea competentă sunt detaliate în Articolul 5, iar Articolul 6 este dedicat prevederilor sancționatorii.

Contextul legislativ în vigoare cuprinde prevederi precum cele ale OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice: „Art. 42 alin. (1) Bunurile patrimoniului natural, respectiv peșteri, depozite fosilifere, formațiuni geologice, mineralogice, arbori seculari ori reprezentativi izolați și altele asemenea, vor fi protejate prin stabilirea unor zone de protecție corespunzătoare ca întindere scopului de conservare a bunurilor naturale, conform prevederilor art. 8. În cadrul acestei prevederi, vidul legislativ își are baza în definiția sintagmelor “arbori seculari ori reprezentativi izolați” care nu înglobează varietatea arborilor remarcabili caracterizată prin indicatori biologici, fizici dar și prin tipul ecosistemului în care se află arborele.”

Prevederi referitoare la protecția arborilor se regăsesc și în cadrul Legii nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, dar și în Ordinul nr. 1549/2008 privind aprobarea Normelor tehnice pentru elaborarea Registrului Local al spațiilor verzi emis de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor.

Este evident faptul că nu există un cadru unitar legislativ prin care acești arbori remarcabili sunt protejați în mod real, ci doar prevederi legislative cu privire la anumite categorii de arbori prezenți în diferite arii. Nevoia imperativă pentru demararea prezentului proiect de lege reiese, de asemenea, și din Strategia UE pentru Biodiversitate 2020 care prioritizează conservarea arborilor monumentali, a

pădurilor seculare și a peisajelor emblematice cu arbori la nivel comunitar.⁹ Astfel, scopul propunerii privind protecția arborilor remarcabili este de a conserva arborii, precum și de a armoniza contextul legislativ român cu jurisprudența și practicile europene.

7. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

Inițiativa legislativă a fost propusă în urma discuțiilor și consultărilor purtate cu specialiștii Tibor Hartel și Arghiuș Viorel de la Universitatea Babeș-Bolyai, coordonatorii inițiativei Arborii Remarcabili din România <https://arboriremarcabili.ro/ro/despre-proiect/>, Florin Stoican și Laura Bouriaud.

Inițiatori:

Senator Aurel Oprinoiu

Deputat Diăna Buzoianu

⁹https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020/2020%20Biodiversity%20Factsheet_RO.pdf

Propunere legislativă privind protecția arborilor remarcabili

Inițiatori:

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	MOLNAR RADU-IULIAN	USR-PLC	
2.	OPRIMOIU HIRZEL	USR-PLC	
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

Propunere legislativă privind protecția arborilor remarcabili

Inițiatori: OPRIMOIU AUREL
DIAȚIA BUZĂȚANU

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	ZOB ALEXANDRU ROBERT	USR PLUS	
2.	BORDE CRISTIAN	USR PLUS	
3.	POPESCU ION DRAGOS	USR PLUS	
4.	CRISTI BEREZ	USR PLUS	
5.	NEGOI EVGEN PETRU	USR PLUS	
6.	RAOUL TRIFAN	USR PLUS	
7.	BODEA MARIUS	USR PLUS	
8.	SEBASTIAN CERNIC	USR PLUS	

9.	RADU MIHAIL	USR PLUS	
10.	VICOL COSTEL	USR PLUS	
11.	COSMIN-MARIAN POTERAȘ	USR PLUS	
12.	DIANA-ANNA BUZOIANU	USR PLUS	
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

Propunere legislativă privind protecția arborilor remarcabili

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	Cristian Gabriel Seidler	USR PLUS	
2.	Silviu DEHELEAN	USR PLUS	
3.	Simina Tulbure	USR PLUS	
4.	Ghebo Daniel Sorin	USR PLUS.	
5.	APOSTOL ALIN GABRIEL	USR PLUS	
6.	TOPOROSU BENIAMIN.	USR PLUS	
7.	DRAGOS - CATALIN TENITA	USR PLUS	
8.	Diana Stoica	USR PLUS	
9.	ADRIAN VIETNER	USR PLUS	
10.	HAVĂRNEANU FILIP	USR PLUS	

Propunere legislativă privind protecția arborilor remarcabili

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	Lozaș Ion Marian	LUSR	
2.	Păun Leonida Nicolae	PD/L	
3.	Badea Mihai Alexandru	USR PLUS	
4.	Miftode Florin Andrei	USR PLUS	
5.	Radu Călina	USR +	
6.	CRISTIAN BRIAN	USR PLUS	
7.	BLAFA DANIEL-COSRUT	USR PLUS	
8.	^u Zăuș Dan-Marian	USR PLUS	
9.	GIURGIU ADRIAN	USR PLUS	
10.	RIZEA CRISTINA-CAMELIA	USR PLUS	

**Lista susținătorilor Propunerii legislative - - Legea privind protecția arborilor
remarcabili**

NR.	PARLAMENTAR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	BOTEZ MIHAI-CATALIN	USR PLUS	
2.	BĂLTĂREȚU VIODEL	USR PLUS	
3.	CĂMĂRA OANA ALEXANDRA	USR PLUS	
4.	RIZEA CRISTINA CAMELIA	USR PLUS	
5.	GIURGIU ADRIAN	USR PLUS	
6.	BULAI IULIAN	USR PLUS	
7.	OANA JOU	USR PLUS	
8.	NEAGU DENISA-ELENA	USR PLUS	
9.	ȘTEFAN IULIAN LORENA	USR PLUS	
10.	Radanu Bogdan	USR PLUS	
11.	CRISTIAN GHICA	USR PLUS	
12.	ȘTEFAN IULIAN LORENA	USR PLUS	

13. Ștefan Ungureanu USR PLUS